

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petii 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sfințirea bisericii din Sibiu

Suburbiul-inferior

Una din cele mai frumoase note caracteristice ale poporului nostru este că numai acela este privit de el ca om ordonat, care își are casa lui proprie.

Cu atât mai mult ține poporul nostru ca lăcașul Domnului să fie cât se poate de frumos și de impozant.

Acestei împrejurări avem să-i atribuim îmbucurătorul fapt, că cu toată scumpetea nemai pomenită, credincioșii noștri de pretutindeni și-au procurat clopotele confiscate în decursul războiului, au reparat radical biserici, înzestrându-le pe dinlăuntru cu picturi frumoase, și în multe locuri s'au apucat de zidiri nouă.

În numărul trecut al ziarului nostru am raportat despre sfințirea bisericii din Apoldul-de-jos, astăzi raportăm despre sfințirea bisericii din suburbiul-inferior al orașului nostru, îndeplinită în Dumineca trecută cu mare solemnitate din partea I. P. S. Sale mitropolitului nostru *Nicolae*.

În această parte a orașului de dincolo de Cibin, românii s'au așezat cu mult înaintea celorlalți locuitori din suburbiul iosefin și oraș.

Actuala biserică pe care în decursul verii acesteia au reparat-o radical înzestrându-o cu o frumoasă pictură bisericască în stil bizantin lucrată de pictorul Cabadaev, a fost edificată între anii 1780 și 1790; a fost sfințită și predată sfintei sale destinațiuni de episcopul de pe vremuri Gherasim Adamovici.

La ora 8 dimineața I. P. S. Sa împreună cu asesorii consistoriali, prefectul A. Boiu și deputatul Dr. E. Piso au fost conduși dela reședința mitropolitană în mai multe trăsuri precedate de un frumos banderiu de 80 călăreți, compus din fiii parohiei. După banderiu urma trăsura împodobită cu flori, trasă de 4 cai albi, în care a luat loc I. P. S. Sa.

Impozantul cortegiu, care oferia unul din cele mai frumoase aspecte, a pornit dela reședință prin strada Tribunii, strada Regina Maria, piața Regele Ferdinand spre strada Lungă la biserică.

Înaintea bisericii sub o poartă triumfală de brad cu inscripția «Întru mulți ani stăpâne», așteptau pe înaltul prelat, toți credincioșii noștri din parohie în frunte cu preotul local R. Bucșa preoții I. B. Boiu și E. Cioran îmbrăcați în ornate. Preotul Bucșa prin călduroase cuvinte exprimă bucuria credincioșilor ce o simt, văzând pe arhierul lor venind să le sfin-

țească biserica, și amintește că marele antecesor al I. P. S. Sale, fericitul Andrei tot cu aceeași bucurie a fost primit de părinții credincioșilor de azi la 1847.

I. P. S. Sa după sărutarea crucii și evangheliei răspunde, că cu mare bucurie a venit în cea mai apropiată parohie de lângă centrul mitropoliei noastre ca să le sfințească biserica îmbrăcată în haină nouă de podoabă, acum după ce timpul de umilire în care am fost ținuți veacuri dearândul — a dispărut. Să îmbrăcăm și noi haină nouă pentru sufletul nostru, și să mulțumim Tatălui ceresc pentru toate câte a făcut nouă.

Reuniunea femeilor pentru înfrumșetarea bisericii din această parohie a oferit I. P. S. Sale un frumos buchet de flori naturale.

Îmbrăcat în splendidele ornate arhieresti, îndeplinește actul sfințirii bisericii asistat de preoții: M. Voilean, Dr. I. Stroia, Dr. G. Proca, Dr. A. Gâlea, I. B. Boiu, E. Cioran, R. Bucșa și diaconul V. Bucur.

După terminarea actului sfințirii bisericii celebrează sfta liturgie, la începutul căreia a tuns întru ceteți pe clericii anului III, P. Alisie și N. Bălăban.

La finea sfintei liturgii I. P. S. Sa citând cuvintele pericopei zilei: «*De însetează cineva să vină la mine și să bea*», rostește o clasică vorbire. Face istoricul acestei parohii, și o comparație între bucuria credincioșilor de azi, și a înaintașilor lor din 1791, când s'a sfințit biserica prin episcopul de atunci Gherasim. «Dacă s'ar scula strămoșii noștri să vă vadă în mijlocul praznicului, ar rămânea uimiți de schimbările ce le-ar vedea. Ei erau fiii unui popor rob, dar trăiau cu dorul după libertate». Au cercat ei să scuture lanțurile sclăviei la 1784, apoi la 1848 — dar n'au ajuns ce au dorit atunci, pentru că bunul Dumnezeu trece popoarele prin asupriri, ca să le pregătească. Și Dumnezeu ne a ajutat să fim azi fiii unui popor liber, unui popor, care poate să-și croiască însuși soarta sa. Azi biserica nu mai e biserică umilită și asuprită, ci e biserica țării, așezământul cel sfânt prin care se pogoară darul lui Dumnezeu. Deci se cuvenea să înnoiți această casă a Domnului. Dar se cere să înnoim și casa noastră, trupul, dar mai ales sufletul nostru, căci sântem fiii luminii.

Arată apoi binefacerile războiului care ne-a adus binele de a trăi într'un stat român, arată însă și relele pricinuite de război. Au rămas văduve, orfani și invalizi, pe cari avem datorința să-i ajutăm și sprijinim.

Amintește și de alte rele isvorâte în urma războiului și documentează într'un mod clasic, că pentru aceste rele, pentru aceste nefericiri și necazuri este un singur doctor care le vindecă și le tămăduiește pe toate, și acesta este Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos. De sfaturile și de povețele Lui pe cari le împărtășește biserica, avem să ascultăm; deci să cercetăm casa Domnului spre a asculta cuvântul Lui și a ne împărtăși prin sfintele Taine cu darurile sale cele bogate.

După ce le-a mai împărtășit sfaturi părintești cu privire la creșterea copiilor și la modul lor de viață de a se iubi și sprijini reciproc, ca fiii unuia și aceluiaș părinte, a mulțumit tuturor, cari au jertfit și s'au obosit pentru înnoirea casei Domnului, apoi le-a împărtășit binecuvântarea sa arhierască.

Cuvântul arhieresc a făcut o adâncă impresie asupra numărului auditor între cari erau mulți credincioși din parohia Cetate și suburbiul Iosefin, precum și un număr însemnat din intelectualii noștri.

După aceea I. P. S. Sa a botezat pe credincioși și le-a împărțit anafora. La ora 1 s'au terminat toate aceste acte.

La ceremonialul împreună cu sfințirea bisericii a cântat corul seminarial, condus de prof. C. Popa, iar răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al școlii normale, condus de prof. T. Popovici.

După aceea I. P. S. Sa a luat masa de post în edificiul școlii noastre împreună cu comitetul parohial și fruntașii parohiei.

În decursul mesei I. P. S. Sa a accentuat că urmărește deaproape dezvoltarea acestei parohii, se bucură de progresul ce-l fac fiii săi, precum și de armonia ce există între păstor și păstorii. Ridică paharul său întru prosperarea parohiei și a preotului local R. Bucșa. Prefectul Boiu scoate în relief hărnicia comitetului parohial și a Reuniunii femeilor din parohie pentru înfrumșetarea bisericii, iar preotul R. Bucșa mulțamește înaltului prelat pentru bunăvoința arătată de a le sfinți biserica, promițând că povețele date au intrat la inima fiecăruia.

Reuniunea femeilor pentru înfrumșetarea bisericii, prin secretara M. Avrigeanu, în semn de stimă pentru zelul dezvoltat de preotul Bucșa, i-a predat un mic cadou.

Masa s'a ridicat la ora 2, și I. P. S. Sa a fost condus înapoi la reședința arhieriscopescă.

Sărbătorirea zilei de 1 Decembrie în Sibiu

Sosirea oaspeților — Serviciu divin — Festivalul dela teatru — Banchetul — Concertul

În ziua sfântă și mare, când s'au împlinit 5 ani dela întruparea idealului național, am adus, pretutindeni în largul și lungul Ardealului, prinos de recunoștință și venerare înaintașilor noștri din generațiile vechi și nouă, precum și acelor eroi, cari în frunte cu bunul nostru Suveran, Majestatea Sa Regele Ferdinand I, au lucrat și au jertfit pentru înfăptuirea acestui ideal.

Festivitățile înălțătoare s'au ținut în toate centrele principale din țară, și adevărat în Sibiu, Arad, Cluj, Abrud, Alba Iulia, Avrig, Brașov, Bistrița, Blaj, Baia-mare, Caransebeș, Deva, Dej, Făgăraș, Gherla, Lugoj, Oradea-mare, Orșova, Oravița, Săliște, Satu-mare, Sighet, Timișoara ș. a. Bărbați distinși, profesori universitari, au ținut conferințe în toate aceste localități, și au zugrăvit în cuvinte adânc simțite mărețul act săvârșit la Alba-Iulia în 1 Decembrie 1918.

Cu rară însuflețire s'au desfășurat festivitățile organizate în orașul nostru al Sibiului. În vederea acestor serbări au sosit, în Sibiul îmbrăcat în haină de sărbătoare, dl ministru de externe I. G. Duca, precum și 180 de coriști și coriste dela societatea corală din București «Cântarea României», sub conducerea dlui M. Botez, directorul corului.

Dl ministru I. G. Duca, reprezentantul guvernului, a fost întâmpinat la gară de prefectul județului, dl A. Boju și de capii autorităților locale. Ear corul societății «Cântarea României» a fost salutată de dl Dr. Gh. Preda, care a scos la iveală rezultatele îmbucurătoare obținute în Ardeal prin activitatea neobosită a acestei societăți corale din București.

Dl Marcel Botez mulțumește emoționat pentru entuziasma primire a corului din București.

Corul sibian, condus de dl prof. T. Popovici, a intonat câteva arii, de bunăvenire, în cinstea colegilor bucureșteni.

Despre decursul festivităților, înregistrăm următoarele:

Despărțământul sibian al Asociației culturale, în colaborare cu Universitatea liberă din București, cu Asociația generală a profesorilor secundari secția Sibiu, și cu celelalte societăți culturale din acest oraș, au organizat Sămbătă, la aniversarea unirii, un mare festival artistic, vrednic de amintirea zilelor dela 1918.

Dimineața la ora 9 s'a săvârșit serviciul divin în catedrală din partea protodiereilor Dr. I. Stroia, Dr. A. Crăciunescu, I. Dăncilă și a diaconilor V. Bucur și T. Moga, în prezența I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae, a ofițerilor din garnizoană în frunte cu comandantul de corp, dl general Cihoschi, a autorităților civile și a elevilor dela toate școlile din localitate cu corpurile profesoriale.

La finea serviciului divin asesorul Dr. I. Stroia a rostit o frumoasă cuvântare în amintirea evenimentului zilei.

La 10 jum., s'a început, în sala teatrului, executarea programului acestui festival, care s'a deschis cu imnul Trăiască Regele, cântat sub conducerea dlui N. Oancea de corul liceului Gh. Lazăr, și acompaniat de orchestra sibiană.

Dl G. Preda, a rostit cuvântul de introducere în numele Asociației și a salutată pe iubii oaspeți, veniți pentru a ridica și mai mult podoaba festivităților; amintește în special pe dna Sabina Cantacuzino, pe dl I. G. Duca, ministrul de externe al României Mari, societatea corală «Cântarea României», Fundațiunea culturală «Principele Carol», pe dl dirigent Marcel Botez și pe artiștii Operei din București sosiți la Sibiu.

Dl prof. Silviu Teposu, într-o conferință mai lungă și avântată, arată firul luptelor istorice care au precedat actul dela Alba Iulia, atinge rolul și însemnătatea îngrijirii părintești a voievozilor români pentru soarta vitregă a bisericii ortodoxe ardelenene. Neamul românesc de astăzi are putința d'a-și apăra unitatea națională împotriva tuturor dușmanilor. În acest scop cere muncă și armonie între toți fiii națiunii române.

Dl ministru de externe, I. G. Duca, într-o cuvântare însuflețită și inspirată de nobilul sentiment al iubirii de țară, explică rostul zilei de 1 Decembrie în evoluția neamului nostru, și stăruiește în special asupra principiului naționalităților, ce caracterizează vremea de azi, arătând cum s'a dezvoltat ideea libertății popoarelor, până ce a ieșit triumfătoare. Amintește meritul conducătorilor dela 1859 cari pe această temelie, au realizat «unirea cea mică», și meritul conducătorilor politici dela 1918, cari pe același temelie, au înfăptuit «unirea cea mare».

Și unii, și alții au înțeles deplin aspirațiile poporului românesc. Menirea noastră este de aici încolo: politică și culturală, mai ales culturală, pentru consolidarea unității naționale. Un popor, care și până acum a dat dovezi că poate să dea naștere unor produse literare și de artă, care stau alături de produsele similare ale popoarelor civilizate, va trebui să aibe strălucit viitor, și să joace rol însemnat în concertul popoarelor culte.

Dl ministru termină, în cuvinte călduroase, a presate tinerelor vlăstare, zicându-le să se pregătească cu râvnă și dragoste pentru a duce tot înainte opera generațiilor care ni-au dat unitatea României.

Sgomotoase aprobări au acoperit cuvintele mult grăitoare ale oratorului, recunoscut și ca unul dintre bărbații de stat ai neamului nostru întregit.

Festivalul din teatru s'a încheiat cu executarea feeriei în 2 acte *Fetița Orfană*, jucată de elevele școlii superioare de comerț și școala medie de fete, — piesă care s'a cântat și în anul trecut cu frumos succes. În anul acesta s'a prezentat și mai bine.

A asistat la festival tot Sibiul românesc: a fost de față I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, mulți țărani și meseriași, și intelectuali de toate categoriile.

La ora 1 jum. a avut loc o masă comună în restaurantul hotelului Boulevard, la care au luat parte 200 persoane: Notabilitățile orașului și oaspeții sosiți.

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae în cuvinte alese arată însemnătatea zilei de 1 Decembrie. Ridică paharul în sănătatea *Malestății Sale Regelui nostru Ferdinand I, a slăvitei sale soții, M. Sa Regina noastră Maria și a întregii dinastii române*. (Urale îndelungate. «Cântarea României» a intonat imnul Regal). Prefectul Boiu a vorbit pentru «Cântarea României». A răspuns dirigentul Botez. În fine dl ministru Duca mulțumește I. P. S. Sale mitropolitului, prefectului și comitetului central al Asociației pentru călduroasa și frățeasca primire de care au avut parte atât dsa, cât și societatea «Cântarea României».

O producțiune de adevărată artă, care a avut darul să desvolte și mai mult interesul public pentru muzică și să contribuie la educația sentimentului estetic și moral, a fost concertul societății «Cântarea României», ținut la ora 4^{1/2} d. a. în sala Urania. Dirigent era dl Marcel Botez, ear soliști dna Viorica Teișanu mezzo-soprana, tenorul Rabega și baritonul Lupescu, toți dela opera din București.

Societatea corală «Cântarea României», întemeiată după inițiativa dlui M. Botez în anul 1919, a concertat acum întâia oară în Sibiu, — în anii trecuți a dat concerte în alte orașe ardelenesti, dovedind însemnătatea cântecului coral și rolul său educativ. Programul concertului s'a alcătuit din piese de muzică sacră, creațiuni neperitoare ale marilor compozitori, precum și din cele mai expresive bucăți de muzică populară română, armonizate de G. Dima, Teodorescu și alții.

De prisos să spunem că alegerea și executarea cântecelor a stărnit, în publicul distins și totașa de numeros ca și la teatru, frenetice aplauze la adresa dirigentului, a soliștilor și a impunătorului cor de 180 de persoane. La sfârșit, în afară de program, corul și — la invitarea dlui M. Botez — întreg publicul asistent, a intonat cu multă inimă: *Pe-al nostru steag*...

În jurul societății «Cântarea României» stau grupați mulți oameni aleși. Activitatea sa poate să devie dintre cele mai binefăcătoare, cu atât mai vârtos că în cercul ei de activitate se prevede și întemeierea de filiale în centrele unde asemenea formațiuni sânt cu puțință; pe lângă aceasta societatea pregătește o revistă și o bibliotecă de popularizare, cu tratate despre muzică, cu explicații și lămuriri tehnice pentru toți iubitorii de artă. Astfel, nu numai în orașe, dar și în sate, se vor putea înființa, cu ajutorul și vegherea societății Cântarea României, societăți filiale cu același nume și cu cerc de lucrare asemănător.

Sfârșim cu constatarea că și cultivarea muzicii noastre sacre și profane, aparține aceluiași *meniri culturale*, de care ne vorbise, înainte cu câteva ore, distinsul orator din sala teatrului. X.

FOIȘOARA

Cuvântare

— Despre prezența lui Hristos în sfânta cuminicătură —

(Urmare din Nr. 93 și sfârșit)

Mântuitorul deși duhovnicește este prezent în tot timpul și peste tot locul, planul dumnezeesc a mântuirii a cerut, ca El înainte de moartea sa trupească să-și plămăduiască și trupește continuitatea prezenței sale aici pe pământ; să-și eternizeze prezența trupească în mod văzut, pentru ca ceice vor crede într'insul și vor avea dragoste și speranță în El să-L poată avea în tot timpul ca mângăitor și îndrumător.

El, care a zis lumii acesteia să fie și s'a făcut; El, care a vindecat bolnavii, a înviat morții și a înviat însuși din morți; El, cu a cărui închidere a pleoapelor sfinte pe cruce deodată s'a stins lumina firii și s'a făcut noapte; El, de a cărui frică pământul s'a cutremurat, pietrele s'au despiciat, incuierile de fier s'au rupt și pe tiranul cu crucea sa l-a surpat, — credem, că tot atât de minunat a putut să-și personifice ființa și prezența trupească în lume, ca El să fie între noi și după moarte și înălțare la cer.

Și fiind, că stăpânitorul lumii acesteia va grăbi timpul venirii Ingerului morții Sale cu 2 zile înainte de Paști și că prin urmare nu va mai putea serba ziua eliberării definitive din robia pământească a israelitenilor și nu va mai putea să mai mănânce «mielul de bucurie» al acelei eliberări, adevărat al Paștilor, cu apostolii săi iubiți, — a dispus pregătirea într'un foișor, a unei cini de despărțire, cu care ocaziune binecuvântând și frângând pâinea a adresat apostolilor memorabilele cuvinte testamentare ale legii sale celei nouă, zicând: «Luați, mâncați, acesta este trupul meu care să frânge pentru voi spre iertarea păcatelor»; și paharul cu vin mulțumind li-a dat tot zicând: «Beți dintru acesta toți, acesta este sângele meu al legii celei nouă, care se varsă pentru voi și pentru mulți spre ertarea păcatelor» (Matei XXVI. 26—28).

S'ar fi putut face și ne putem noi imagina o legătură mai directă, mai intimă și mai bine făcătoare cu Mântuitorul decât cea ce izvoarește din acest lăsământ, din acest testament dumnezeesc împlinindu-i literile lui? Fără îndoială, că nu. Și pentru continuitatea acestei legături ne zice tot atunci: «Aceasta să faceți întru pomenirea mea.» (Luca XII. 19).

Potrivit acestei porunci, aderenții duhovnicești ai lui Isus, paralel cu desvoltarea evolutivă a bisericii, după înălțarea Sa la cer, între serviciile publice a acestei biserici, au dat Sf.

liturghi forma cea mai sărbătorească posibilă, făcând să culmineze în actul prefacerii pâinii și a vinului în trupul și sângele Domnului și în împărtășirea noastră a creștinilor cu această taină sfântă.

Dar noi, Fraților, în calitate de servitori ai altarului Noului Testament, pelângă vrednicia de-a ne cumineca cu toată ocazia, avem și competența și demnitatea de-a fi pregătitorii trupului și sângelui Domnului. De a fi săvârșitorii aceste minuni a prefacerii pâinii și vinului în trupul și sângele lui Hristos prin umbrirea, puterea și lucrarea Duhului sfânt. Noi sântem trimișii Domnului la «foișor» pentru pregătirea cinei memorabile testamentare. Chipul acelui foișor de odinioară este «Sftul Altar» cu jertfelnicul lui sfințit prin însuși trupul și sângele lui Isus Hristos.

De acea, sentimentul ce ne stăpânește în acest foișor, prin ereditate duhovnicească, în urma darului primit, este al cucerniciei lui Iosif din Arimateia, când s'a atins de trupul Domnului spre a-l coborâ de pe cruce și a-l pune în mormânt. Este apoi acela al Apostolilor în timpul serviciului pregătirii cinei rânduite de Domnul.

Vorbind din experiență proprie, cred că talmăcesc sentimentul Fraților Voastre, când afirm că decâteori săvârșim această taină, se deșteaptă în noi fiorii celei mai adânci temeri și îngrijorări pentru curățenia și corectitudinea săvârșirii actului. Ochii noștri sufletești, în acele

Din camera deputaților. În ședința din 27 Nov. a luat cuvântul reprezentantul minorității maghiare, dl Iosif Sándor și a citit un lung discurs, în care între alte lucruri neserioase rostește de la tribuna parlamentului, afirmă că în România se face opera desnaționalizării maghiarilor în număr de două (?) milioane de suflete. De fapt s'au închis unul sau două licee, unde profesorii maghiari făceau propagandă ebredistă. Dl deputat Sándor știe tot așa de bine ca și noi, că bisericile românilor rămăși dincolo de graniță stau pustii, pentru că guvernul dela Budapesta nu îngăduie deschiderea lor, și toți preoții români, cari cutează să treacă la o înmormântare, sânt arestați și *bătuți* de jandarmii unguri de tristă amintire. În schimb, preoții maghiari de peste graniță vin în ținuturi românești și uneltesc împotriva neamului și a statului. Acestor uneltiri nu li se poate lăsa câmp liber, pe lângă toate considerațiile «istorice» ale numitului reprezentant minoritar, care face din împăratul Traian — ungur neaoș.

Din Valea Jiului

Parohii nouă

Roadele vizitației canonice a I. P. S. Sale Păr. Mitropolit la noi încep să se arate. Insuficienții de convingătoare Sa propovăduire, preoți și credincioși își dau silința să înfăptuiască și cadrele exterioare, prin care s'ar putea desvolta mai intens viața lor sufletească, desăvârșirea lor în Hristos.

Tărăgănelile turmei cuvântătoare, speriată de eventuale cheltueli mari, au dispărut, ear diferitele considerații de orce ordin ale preoților au amuțit, rămânând înaintea ochilor tuturor doar strălucirea idealului. Astfel a fost cu puțință înființarea alor *trei* parohii nouă în Valea Jiului, anume: *Dălia-mare* (cu 585 suflete) *Bănița* (cu 400 suflete) și *Măleia* (cu 355 suflete) fiecare din ele cu biserică în stare bunășoară.

Primele două au fost filiile parohiei Petroșeni, — dinpreună cu *Dealul-Babil*, făcut și acesta materă încă dela Crăciunul acestui an. Măleia a aparținut Petrilei dimpreună cu *Jiețul*, care s'a declarat și el independent în vară. Astfel, în cursul unui singur an, numărul parohiilor noastre s'a ridicat cu cinci, ne-mai rămânând azi *nici o filie*, care în sensul legii să mai poată deveni materă.

Sperăm că patriotismul luminat al dlui ministru de Culte va înțelege aprobător străduințele și jertfa noastră a tuturor.

Osemintele parohului Avram Stanca — acasă

Regretatul paroh, vreme de 41 ani al Petroșenilor, *păr. A. Stanca*, a murit între împrejurări dureroase în Sebeșul-săsesc, în iarna anului 1916, departe de credincioșii săi și de unii dintre membrii familiei sale, în front sau internați.

Dar duhul lui adevărat preotesc, blândețele și ostenețele sale rodnice nu s'au uitat. Parohienii și familia au jertfit de-a valma pentruca să li poată aduce acasă rămășițele pământești. Lângă

momente, ne transpoartă sufletește la masa cinei de bun rămas a lui Isus înconjurat de dragostea fiilor săi sufletești iubiiți, unde ni se pare că stăm și noi privind în fața strălucitoare și blândă a lui Isus, cuprinși deoparte de sentimentul Lucei în fața darului mare ce ni se testează prin graiul Lui; ear de altă parte stăpâniți de sentimentul celui mai adânc regret.

Și acum, iubiiți în Hristos Frați, după ce noi conform învățaturii apostolului Iacob: «Mărturișiți-vă unul altuia păcatele, ca să vă vindecați» — am trecut prin sfânta spovedanie, făcută înaintea Duhovnicului nostru tractual, și acum stăm în fața tainei sfintei cuminecături săvârșită apoi trimisă de noi și primită într-o jertfelnicul cel mai presus de ceruri care ni se îmbie nouă spre împărtășire, veniți ca înainte de a ne apropia de ea, să rostim împreună mărturisirea și rugăciunea prescrisă zicând:

Cred, Doamne, și mărturisesc că tu ești șcl. Cinei Tale cei de taină, astăzi Fiul lui Dumnezeu șcl.

Nu spre judecată, nici spre osândă șcl. Iată, mă apropiu cătră dumnezească șcl. Amin!

Pr. Patriciu Pinte.

Intrarea în Biserica Sfântul Nicolae din Petroșeni au făcut o criptă, pe care o a sfințit Insuși I. P. S. Sa cu ocazia vizitației canonice, în ziua de «Nașterea Maicei Domnului» iar în 10 cor, la ora 8 dimineața, gara Petroșeni gema de imensul public care aștepta sosirea trenului cu sicriul fericitului în Domnul. Afară de numeroșii membri ai familiei erau de față: șapte preoți îmbrăcați în odăjdii luminate, având în frunte — ca al optălea — pe *păr. prof. Dr. C. Popescu*, apoi toate autoritățile locale, în frunte cu dnii: *ing. Iosif Iancu*, inspector general, și *Petre Iacob*, primarul orașului, reprezentanții corporațiilor și organizațiilor, foarte mulți credincioși ortodocși și străini, cum și escelenta muzică a societății «Petroșeni». S'a remarcat și prezența cunoscutului literat ziarist *Adrian Maniu*, sosit anume dela Cluj. Carul funebru dispăruse sub mulțimea cununilor de brad și flori naturale.

După ectenia morților cortegiul a plecat spre biserică, în sunetele orchestrei. Prăvăliile toate închise, clopotele sunau la toate bisericile iar lămpile electrice ardeau pretutindeni. În biserică s'a oficiat Sfânta Liturgie și slujba Parasutului, apoi *păr. protopop* a citit o emoționantă vorbire, plecând dela cuvintele Apostolului: «Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari au grăit vouă cu cuvintele Domnului... Ar merita, această succintă și mișcătoare cuvântare să fie tipărită, atât pentru forma ei aleasă, cât și pentru conținutul de emotivitate și de date biografice.

A impresionat mult ridicarea coșciugului de preoți și înconjurarea sfântului prestol cu el, cântându-se «Isaia dăntuște», apoi scoaterea la criptă unde a vorbit notarul comitetului parohial, primarul *P. Iacob*, colaboratorul de un sfert de veac al *păr. Stanca* și unul dintre martirii anului 1916. La sfârșit a spus câteva cuvinte preotul evangelic *M. Pelger*, coetan al răposatului. Într-o sunetele orchestrei sicriul s'a pogorât în locul de veșnică odihnă.

În tot cursul serviciului divin a cântat corul preoților slujitori, ajutat de câțiva domni, foarte frumos. La sfârșit s'a servit o modestă gustare în locuința parohului actual *I. Duma*.

Noi nu mai lăudăm mireasma creștinească a acestui fapt, dar credem că comitetul, epitropia și poporul ortodox din Petroșeni pot fi dați ca exemplu de înțelegere a datoriei și de conștiință care onorează pe cei cari li ascultă glasul.

Răposatul odihnească în pace și sufletul lui să se bucure cu cetele dreptilor, după vredniciile pe care le-a săvârșit în laborioasa lui viață pământească.

Correspondentul

Școalele minorităților

Propaganda ungurească dela Budapesta își strecoară informațiile tendențioase cu deosebire în presa romano-catolică atât din Europa, cât și din America. Acum, mai în urmă, s'a publicat la Washington, în ziarul *The Catholic Herald*, un astfel de articol, unde se afirmă, că școalele minoritare din Transilvania se găsesc în mare primejdie, și că pe vremea stăpânilor maghiare dezvoltarea culturală generală era în plină floare (când românilor nu li se permitea să înființeze gimnazii. Red.); ear astăzi, după 5 ani de stăpânire românească, cultura aceea a decăzut cu desăvârșire.

Pentru a se vedea această «decădere desăvârșită», vom publica mai jos, din izvor competent, câteva date, spre a face asamănare între starea de atunci și cea de acum.

În întreg Ardealul au fost: 5342 de școale primare; azi — după 5 ani — avem 5842 de școale.

Atunci erau 117 școale civile (secundare inferioare) azi avem 156.

Înainte de război erau 66 licee, azi avem 97. Erau 23 de școale comerciale, azi sânt 28.

Școale normale ființau 35, azi sânt 44.

Atunci existau 10 școale de meserii, azi sânt 12.

Va să zică: stăpânirea românească a contribuit la dezvoltarea învățământului în genere, — ear învățământul minoritar n'a fost nici odată într-o stare atât de înfloritoare, ca cea de azi. S'au înmulțit școalele minoritare de toate categoriile.

În timpul ungarilor erau 781 școale primare confesionale ungurești, azi numărul lor s'a ridicat la 1069.

Romano-cat., unguri și nemți, pe timpul stăpânirii maghiare aveau numai școale ungurești, în total 383. Azi sânt 423 școale confesionale catolice, dintre cari 371 ungurești, 53 nemțești.

Ungurii reformați aveau în 1918 în total 322 școale primare, — azi, în urma «vitregiei» stăpânirii românești, au 641.

Unitarii unguri au avut 26 școale primare pe timpul ungarilor, azi au 49. —

Pe când, pe timpul stăpânirii maghiare, cele patru milioane de români aveau numai 3 școale civile, azi minoritatea maghiară are 86 școale civile, în vreme ce românii au 44.

Germanii au 22 școale, evreii 4, ear statul nostru susține 22 școale civile ungurești și 8 nemțești.

Ministerul instrucțiunii mai susține fără nici o contribuție specială a minorităților, — pe lângă celelalte școale confesionale menționate mai sus, — încă 600 școale primare ungurești, 89 germane și 73 cu alte limbi de predare.

Aveam înainte 3 licee complete și 2 gimnazii și, în vreme ce ministerul a completat acest număr la 40, a permis funcționarea a 40 licee cu limba maghiară de predare, 13 școale secundare săsești și 4 evreești.

Azi funcționează 10 școale comerciale românești, 15 ungurești și 3 nemțești.

Avem 22 școale normale, 19 ungurești și 3 nemțești.

Din 12 școale de meserii românești, 10 au și secții ungurești.

Eată... cifrele.

INFORMAȚIUNI

Premii. Ministerul cultelor și artelor a decernat de curând două premii, în valoare de 50.000 lei, distribuindu-le, în baza aprecierii unei comisii adhoc, la cele mai bune lucrări literare românești, în proză și versuri, apărute în ultimii ani. Nimic de zis împotriva premierii producțiilor literare românești — ceea ce indirect e o ajutorare, în greutatea zilelor de azi a talentelor ce avem. Am dorit însă ca ministrul cultelor și altelor, ținând seamă de faptul că în primul rând e ministrul cultelor, și numai pentru ampoare i s'a anexat, — poate nu tocmai atât de fericit, — și artele, să institue atari premii și pentru publicațiuni religioase-morale, de care se simte atâta nevoie în haosul și desorientarea sufletească de astăzi. (A. B.)

Comitete parohiale în capitală. În București se înființează pe subuții comitete parohiale, care să se ocupe cu îngrijirea bisericilor și cu administrarea fondurilor străne în acest scop. Altă menire a comitetelor parohiale este a organiza, în partea locului, conferențe cu caracter cultural bisericesc. Primul comitet de acest fel s'a constituit acum în suburbia Hagiu, sub președinția părintelui Popescu, alegându-se 12 membri dintre cetățenii cari se aflau de față.

Mai sânt internați 500 români. Ziarul *Saturday* află dela un român sosit din Zalaegerszeg (Ungaria) că în lagărul de acolo, în baraca nr. 14, se află internați 500 români, 400 suuși iugoslavi, și 200 francezi, italieni și cehoslovaci. Cei mai mulți dintre ei sânt în pielea goală. Din cauza mizeriei îngrozitoare ce o îndură acești nenerociți, mulți dintre ei au ajuns nebuni, tuberculoși și epileptici. Baraca nr. 14 este așezată la marginea taberei și de câte ori venea câte a comisie străină, autoritățile maghiare spuneau că baraca nu este locuită. Așa s'a făcut că baraca nu a fost vizitată de nici o comisie. Tot acel român, scăpat din lagăr, povestește că mulți dintre cei internați se roagă de soldați să-i împuște. Oare guvernul nostru o fi având cunoștința de aceste lucruri?

Adrese lămurite. Direcția generală a poștelor roagă publicul ca pe scrisori, mandate pachete etc. să scrie deslușit, exact și complet adresele. Oficiul, agenția poștală, gara etc., se va scrie numai în limba română, cu actuala denumire oficială. Pentru obiectele poștale sau telegramele destinate în localități unde e birou telegrafo-poștal, se va scrie lângă numele acelei localități și numele ultimului birou poștal, telegrafic sau telefonic, prin care localitatea respectivă își preschimbă corespondența, adăugându-se și numirea județului.

Reformații ardeieni. La Cluj s'a ținut în 23 I. c., adunarea anuală a bisericii reformate din Ardeal. Episcopul Nagy Károly, în raportul său către adunare spune, că biserica aceasta primește dela stat 10 milioane lei pentru salariile preoților reformați, suma însă e prea mică față de impozitele încasate dela credincioșii reformați. Face apoi o statistică a reformaților; ei reprezintă astăzi 485 670 suflete, cu un spor de 30 mii față de anul 1912. E de remarcat că din 3700 de căsătorii ale reformaților din anul acesta, 1000 sânt între reformați și alte religii, în majoritate ortodoksi.

Cât sânt de iubii evreii... Se scrie dela Ierusalim: Congresul națiunii arabe a cerut într-o hotărâre a sa, ca Palestina să fie a arabilor, imigrarea jidovilor în Palestina să se oprească, guvernul să fie format din arabii de baștină, iar limba oficială a țării să fie limba arabă... Va să zică și arabii, popor semit, se feresc de jidovi, cari în Palestina nu sânt prea numeroși (cam 10 procente), dar de sine înțeles sânt tot atât de lacomi și înșățători ca pretutindeni.

Economie. Sămănăturile de toamnă din Ardeal se prezintă bine. În Bănat s'a sămănat mult grâu, aratul și sămănatul fiind favorizate de ploii. În general, Transilvania stă mult mai bine ca vechiul regat în această privință. Recolta de struguri din Transilvania anul acesta a fost foarte bogată; vinul obținut e de calitate superioară. Recolta fructelor însă a fost mediocră. În urma ploilor căzute în vechiul regat, aratul pământului ca și sămănatul se fac în toate părțile.

Viața la Dresda. Un călător sosit din Germania comunică lista de mâncări a restaurantului gării din Dresda, pe ziua de 7 Noemvrie 1923. Eată câteva prețuri: Aperitive 25—40 miliarde; supe 12—25; mâncări de peste 40—100; mâncări cu carne și fripturi 100—240; mâncări cu legume 5—40; compoturi 12—25; salate 4—20; prăjituri 10—15; mâncări reci 5—180; brânzeturi 12—40; cafeaua 20—70; berea 22. Repetăm că cifrele reprezintă miliarde. Restaurantul servește dejun fix cu 130 și 180 miliarde.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrală. Duminica trecută la priceasnă a predicat dl Marcu Jantea, profesor la liceul «Gh. Lazăr».

Conferența de Marți, 4 Dec., din seria conferențelor «Asociațiunii», despărțământul Sibiu, se va ținea la ora 6¼ p. m. în sala cea mare a prefecturii din partea dlui Dr. Horia P. Petrescu și va avea ca temă: «Mila și compătimirea socială în literatură».

Improprietărea cu loturi de casă în Sibiu. În scopul de a lua măsurile necesare pentru improprietărea românilor din Sibiu cu loturi de casă în cadrul reformei agrare, societatea română de aici a ținut în 25 Nov. a. c. o întrunire publică, la care au luat parte aproape toți românii din localitate. Adunarea, prezidată de dl Dr. Nicolae Comșa, fostul prefect jud., a concludat, între altele, prin următoarele hotărâri: S'a designat un comitet de acțiune compus din 12 bărbați de încredere, cu însărcinarea: 1. să ceară locurilor în drept începerea cât mai neîntârziată a operațiunilor de improprietărea cu loturi de casă în Sibiu; 2. să servească publicului român cu informațiuni și îndrumări în materia loturilor de casă; 3. să apere, în cazuri date, interesele românilor, cari reclamă loturi de casă. — Pentru darea de informațiuni s'a înființat un birou, sub conducerea dlui Ioan Iliu primnotar județean, care va sta la dispoziția publicului român în camera Nr. 12 din casele județului (strada Șaguna Nr. 10, et. I), zilnic între orele 3—6 după amiază. Tot prin acest birou se întocmesc și eventualele cereri către forurile în drept pentru loturi de casă. Publicul român sibiuan este invitat, în interesul propriu, a se prezenta la acest birou de informațiuni cu toată graba, pentru a lua informațiunile ce îl privesc în chestiune.

Comunicat. Inspectoratul muncii Sibiu atrage atențiunea tuturor interpretărilor și particularilor: să nu mai angajeze în serviciu supuși străini înainte de a se adresa acestui Inspectorat, pentru a li se pune la dispoziție salariați de orice categorie supuși români. În caz contrar acest inspectorat nu va putea da avizul său favorabil pentru rămânerea în țară a supușilor străini. Șeful inspectoratului regional: *Matei Voileanu*, inspector central.

Adunare generală își ține Reuniunea română de muzică în 5 Decemvrie 1923, *Miercuri*, la ora 6 seara în sala dela Musikverein.

Dela Reuniunea meseriașilor români din Sibiu. A doua întrunire din iarna aceasta a ținut-o Reuniunea meseriașilor în seara de 29 Noemvrie. A fost public numeros și foarte atent. Dl președinte G. Poponea a deschis adunarea cu câteva cuvinte de bun sos și oaspeților și, în special, conferențiarului Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar din Sibiu. Dl L. Popovici este orator consumat, încât ar putea să-și improvizeze ori când cea mai frumoasă «causerie» (dl Sextil Pușcariu propusese în locul cuvântului acestuia franțuzesc cuvântul «divănie», după: a «divăni», a sta de taifas. În dialectul bănățean). Așa ne a «divăni» dl L. Popovici timp de un ceas, spre plăcerea tuturor, despre referințele noastre sanitare — în parte spre neplăcerea celor atinși ușurel, dar elegant de satira dsale. Dela flagelele omenirii ca: ofica, alcoolismul, boalele venerice, a trecut la paludism, la pelagră, la corset, la ghetete cu tocuri înalte, arătându-ne primejdiile, punându-ne la inimă, paralel cu Cartea cârților (biblia), recomandată de I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, altă carte însemnată: a igienii, care și ea va trebui resfoită și luată la inimă spre binele omenirii.

A fost un tratat de macrobiotică, de viață fericită. Ni-a descris în mod plastic marile primejdii ne-a făcut să ne fie milă de mortalitatea cea mare infantilă (a copiilor mici) și să înțelegem însemnătatea grozavă a acestui minus de energii omenești izidite. Dl Dr. Lazar Popovici a promis că va mai vorbi. După conferența aplaudată a urmat o schiță originală a tinărului elev de liceu C. Axente, descrierea sosirii și morții în pragul satului al unui biet soldat român rănit. S'au tras la sorți obicinuitele premii în cărți (de astădată completate cu 10 volume date de dl Ștefănescu și alte 10 de dl Dr. Horia P. Petrescu), iar pălăria «Dumnezeu vede» și-a făcut din nou datoria.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Adevărul Bisericesc, revista lunară a societății Frăția a clerului din eparhia Argeșului. A apărut Nr. 2 pentru Octomvrie a. c. cu următorul cuprins: Acțiune rodnică, Boroianu. În prețuia unor noi legiuri bisericești, G. Galaction. Pare azi cu adevărat prea lungă slujba bisericească nemodernizată, M. Mihăileanu. Un raport protopopesc din 1819, Pr. Ioan Răuțescu. Cuvântare. Cronica internă. Cronica externă. Din ziare și reviste. Bibliografie. Informațiuni. Din țară și din eparhie. — Prețul abonamentului: 80 lei anual în țară, 100 lei în străinătate. Abonamentele se trimit cassierului societății «Frăția», Iconom D. Georgian în Pitești.

O broșură nouă. Buletinul 4 al desp. Sibiu al «Asociațiunii»: «Dacă dai de-un om de-al tău...», o lucrare pentru ceice au îndrăgit meseriile sau fac propagandă pentru ele, de Dr. H. Petra Petrescu. Broșură tipărită pe spesele dlui Crist. N. Ștefănescu, funcționar sup. de finanțe. Sibiu, 1923. Prețul?

Nr. 1268/1923

(161) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de cl. III-a din tractul Făgăraș, se publică concurs pentru Comana-de-sus Nr. 1268, Ludșorul Nr. 1269, al II-lea concurs pentru Berivoli Mari Nr. 1271 și Luța Nr. 1272, al III-lea concurs pentru Dridif Nr. 1255 și Herseni Nr. 1273 cu termen de 15 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasonate în coala pentru venitele dela stat.

Cei ce doresc a ocupa vre un post de paroh, să și înainteze rugarea, cu documentele la oficiul protopopesc din Făgăraș, în termenul dat și să se prezinte spre a se face cunoscut poporului.

Făgăraș, la 20 Nov. 1923.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraș în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 4182/1923, 380

(158) 1—3

Concurs

Direcția minelor din Vulcan a Societății an. rom. pentru exploatarea minelor de cărbuni «Petroșani» publică concurs pentru ocuparea a 5 posturi de învățători: 3 pentru școala primară din Vulcan și 2 pentru cea din Aninoasa.

Cererile însoțite de diploma de învățător, actul nașterii și atestatele de serviciu să se înainteze direcțiunii susnumite cel mai târziu până în 15 Decemvrie 1923.

Cei numiți vor fi salariați ca învățători de stat rurali primind la această leafă un zădus de 20%, locuință, iluminat, încălzit gratuit și alimente cu un preț foarte redus.

La școala primară din Aninoasa unul dintre cele două posturi vacante este a se ocupa la secția maghiară.

Vulcan, la 21 Noemvrie 1923.

Direcțiunea.

(157) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei nou înființate de clasa I, din Cugir, protopresbiteratul Orăștie, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat, cvartir în natură și combustibilul necesar asigurat din partea uzinelor Statului.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la protopresbiteratul ortodox al Orăștiei până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminică sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, la 8 Septemvrie 1923.

Nicolae Cerbicean
par. adm.

Valer Herlea
preș. com. par.

Nr. 402/923.

Văzut:

Vasile Domșa
protopop

Calendarul Bunului Creștin

(sau Calendarul arhidieceșan)

cu Sematism pe anul visect 1924

cu bogat și interesant cuprins,
va apărea și expedie în cel mai
::: scurt timp, în Editura :::

Librăriei Arhidieceșane, Sibiu

Doritorii de revânzare să anunțe
prin cartă poștală câte exem-
plare să li se trimită :::

Rabat 20%. Grăbiți și cereți acest bun calendar!

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului
Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112
pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde în-
semnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări
momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidieceșană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

Reclama este
sufletul comerțului

Editura și tiparul Tipografiei arhidieceșane